

השולח פרק רביעי גיטין

מג.

עין משפט גר מצוה

קא א מיי פייז מהל' מריה הלכה א סמג
עשין פכ טוש"ע ח"מ סי'
רע סעי' ד'
קב ו מיי פייז מהל'
הרומות הלכה א
סמג לאין כדכ רעה טור
י"ד סי' ס"ג:
קו ג מיי פייז מהל'
אשוח הלכה ז סמג
עשין ממ טוש"ע א"ח סי'
סמג מד סעי' י"א:
קח ד ה מיי פייז מהל'
הלכה ט סמג ע"ס
טוש"ע א"ח סי' ס"ג סמג
ה:
קט ו ז מיי פייז מהל'
מקי ממון הלכה ז סמג
סמג עשין פו טוש"ע י"ד
סי' רעו סעי' ס':
קי ה מיי פייז מהל'
אשוח הלכה ט סמג
עשין ממ טוש"ע א"ח סי'
מד סעי' י"א:
קיב ט מיי פייז מהל'
י"ז ופ"ג מהלכות
אסורי ביאה הל' יג סמג
לאין קה"ק:
קיג י מיי פייז מהל'
אשוח הלכה ט סמג
עשין נא ז טוש"ע א"ח סי'
סי' קעד סעי' י"א:

תורה אור השלם

1. וכתב כי יקנה פש
קנין כספו דואי אבל בו
וילדי ביתו הם יאכלו
בלחמה: ויקרא כב י'
2. כי יתפש איש באחו
בית אביו שמולה לבת
ציון תהיה לנו
והמכשלה הזאת תחת
ידיה: ישעיהו ג ו

פסקי ר"ד

מי שהציו עבר וחציו בן
חורין שקדש בת חורין
מקודשת היא משום צד
חירות שבו ואפילו אם
המצא לומר המקדש אשה
לחציו אינה מקודשת התם
משום דשייר בקנינו הכא
לא שייר בקנינו וכן נמי
שפחה שהציה שפחה
וחציה בת חורין שתקדשה
מישראל קדושה קדושין
משום צד חירות שבה.
ואפילו אם המצא לומר
המקדש חצי אשה אינה
מקודשת התם שייר בקנינה
הכא לא שייר בקנינה

מי איבא עבדא דלא מודבין לקנשא. וא"ת כי אמר נמי דאינו מוכר
תקשי ליה מי איבא עבדא דלא מודבין לקנשא שיוכל למכרו
כולו לגמרי וי"ל דלא ימלא קונים שיקנהו לגמרי אפי' לא יאטרכו
לפרנסו שיוכל לומר עשה עמי ואינו זמן מ' ממנעי אינשי לקנותו
שלא יהא רגיל אללס אבל אם מכרו
לקנס מכור ומנין דזני ליה ועי"ל
דאפי' מוכרו כולו לגמרי אינו מכור
דהא אינו שוה כלום ואינו מוכרו
אלא לקנס ולקנס אינו מכור א:

אם המצא לומר התקדש לחציו
מקודשת. וגזי אשה קאלמר
אם תמצא לומר חציו מקודשת לי
אינה מקודשת והוי מני למימר איכא
אלא האמת נקט דהכי מסיק בפ"ק
דקדושין (דף ק"א): **ואי אמת**
קדושי לאו קדושין יורשין מנא איה.
תמנה דמה מולה יורשין בקדושין
והלא בנו מן הפגיה יורשו כדאלמר
(יבמות דף ק:): גזי עשרה כהנים
שפירש אחד מהן ובעל דהולד שמוקי
שמשמקין אותו מנכסי אצוי משום
דלא ידעי' אצוה מנו ואפי' בנו ממזר
מערוה דלא מפסי דה קדושין מנ
בפרק שני דיבמות (דף קכג): דהוי בנו
לכל דבר והיינו לירשו והכא אי
תפסי בה קדושין גרע' עמי דלמי לז'
עבדות ומשתמש ב"א כדלמרינן
[בבבבב] (ס"ג דף מה): וי"ל דכד
ה"ס דלא איתא דלאו כד קדושין הוא
אין בנו מתייחס אחריו וכל דמי
לעריית תפסי בה קדושין לעלמא
אבל האי דלאו כד קדושין הוא כזו
מקו"ס אין הני מתייחס אחריו:
ואין

בקנינו מאי ת"ש המית מי שהציו עבר וחציו בן חורין נותן חצי קנס
לרבו וחצי כופר ליורשו ואי אמת קדושו או קדושין יורשין מנא ליה
אמר רב אדא בר אבהו כשעשאו טרפה * ומאי יורשו נפשיה * אמר רבא
שתי תשובות בדבר הא דיוורשו קתני ועוד כופר הוא * ואמר ריש לקיש
כופר אין משתלם אלא לאחר מיתה אלא אמר רבא יראוי ליטול ואין
לו אמר רבא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה
שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין דרש רבה בר רב
הונא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת
חורין שנתקדשה אינה מקודשת א"ל רב חסדא מי דמי התם שייר בקנינו
הכא לא שייר בקנינו הדר אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש
בהן אע"פ שאמרו המקדש חצי אשה אינה מקודשת אבל חציה שפחה וחציה
בת חורין שנתקדשה קדושה קדושין מ"מ התם שייר בקנינו הכא לא שייר
בקנינו אמר רב ששת כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה
שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין ואם לחשך אדם
לומר דאיוו היא שפחה חרופה זו שחציה שפחה וחציה בת חורין המאורסה
לעבד עברי אלמא בת איתרוסי היא אמור לו כלך אצל ר' ישמעאל ושהוא
אומר בשפחה כנענית המאורסה לעבד עברי ושפחה כנענית בת איתרוסי
היא אלא מאי אית לך למימר מאי מאורסת מיוחדת הכא נמי מאי
מאורסת מיוחדת אמר רב חסדא חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה
לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון ומתו שניהם מתיבמת ללוי
ואין

דלמא מודה. צ"ד קודם העדלת עדים ומודה בקנס פטור: ויליד
בית מה ס"ל. לעינן אכילת תרומה ויליד ביתו הס יאכלו בלחמו. יליד
בית בן שפחתו: אילו כן. דלא כתיב אלא קנין כספו הוא יאכל זו:
אף קנין כסף אע"פ שאינו שוה כלום. כגון שעשה מוכה שמוין:

מי איבא עבדא דלא מודבין. כפרטוה:
לקנשא. שאס יגמנו שור יטול שלשים
כסף: **צטרפה.** שאין משלמין עליו
קנס דגבדא קטילה הוא: **והא חוי למיקס**
קמיה. לשרתו אע"פ שמתכה רגלו
למעלה מן הארכובה או יקבד קרוס
המוט ראו לשרות קל: **במנוול.**
דמאס והוי נמי טרפה דלאו כד קנשא
הוא: **בקדושין אמרינן** התקדשי לחצי
מקודשת חציו מקודשת לי אינה
מקודשת הכא מי הוי קדושין או לא:
אם סמאל לומר. כלומר אי בעית
למפשט מדקיימא לן התקדשי לחצי
מקודשת לא דמי דהתם כד חורין הוא
וחזאי לכוליה והכי קאלמר לה אי
ענינא נסיבנא אחריתי כהדין אבל
הא לא חזיא לפגלא דעבדות ידיה:
אם סמאל לומר חציו מקודשת לי
אינה מקודשת. ובעית למפשט הוי
מינה דכי היכי דמקדש חצי אשה
אינה מקודשת הואיל דלא מנינן למימר
דהכי קאלמר לה דמתסיב אחריתא
כהדי דאיתמא לא חזיא לתרי ואשתתה
דפגלא הוא דקדיש הכא נמי חצי
איש שקידש לא הוי קדושין לא דמי
דהתם שייר בקנינו דהוה ליה לקדשה
מולה אבל האי לא שייר מילי לכל
מה דחוי למעבד עבד: **כשעשאו**
טריפה. דהוה ליה כמאן דקטליה
ויבז ליה לנפשיה: **ועוד כופר הוא**
כו'. דבשלא קנס דלא כתיב ביה
מיתה אלא נגיפה שנאמר אם עבד
יגח השור וגו' (שמות כ"ג) איבא
לחוקמיה כשעשאו טריפה אבל כופר
של בן חורין כתיב (ס"ג) והמית איש או
אשה: **ראוי לטול.** דפלגא לאו כד
קנשא הוא אלא כד כופר: ואין לו.
שהרי מת יורשים אין לו שגבזו וזה
המזיק וזה כמה שבדו ולעולם בשמת
וה"ק נותן חצי קנס לרבו וחצי כופר
לחוקמיה וזהו לומר ולדרוש: **והמכשלה**
הוא. כלומר כך התמיל דרשא
מקרא כמזב והמכשלה הזאת תחת
ידך בלגשי ירושלים שפסקה מורה
מהס והיו שאלין לצדיקה שאלה
לך קנין מהיה לנו והמכשלה הזאת
תחת ידך כלומר דברים שמכוסין
כשאלה שלך הן שאתה בקי בהן אמור
לנו ומהיה קנין והמכשלה הזאת דברי
תורה שאין אדם עומד על אמיתתן
עד שיכשל בהן לחרות טעות
ויכלמיהו והוא נותן לב ומצין תחת
ידך הן חף אני נכשלי בהוראתי
וחורני צי: **ואם לחשך אדם לומר.**

תשובה לדבר זה מאותה שגינה במס' כריתות (ה). והפדה לא נפדהה דשפחה חרופה איוו ז או פדויה ואינה פדויה תפיה שפחה ותפיה בת חורין
המאורסה לעבד עברי. והוא הדין לכל ישראל אלא אורחא דמלתא נקט משום דעבד עברי מותר בשפחה: **אלמא גם אחרוסי היא.** מדקמני מאורסת:
אמור לו. וכי סבור אתה שהן אירוסי ממש: **לך אל רבי ישמעאל.** דאמר התם דברה מורה כלשון בני אדם ובשפחה כנענית שלא נפדית כלל
קמשתעי קרא: **המאורסה לעבד עברי.** וכי שפחה כנענית גמורה בת קדושין היא הא תמורה בעלמא היא עס הדומה לממורה: **מיוחדת.** וגוירת
הכמזב היא דמחייב עלה אשם הואיל וייחדה לעבד עברי המותר בה: **ותורה ונסקדשה לשמעון.** אחיו ובחיי ראובן וראובן לא גירשה:
ואין

א) קדושין ו. א ג"ז ס"ג.
ב) שבת קט. מנינה ד"ל.
ג) כריתות י"א. ט) י"ל.
ד) ומאורסה כי איתא
בכריתות. ו) כריתות
ט"ז. ו) קדושין י"א.
ז) קדושין ט"ח.

גילוי הש"ס

גמ' מי איבא עבדא בר.
עין פ"ד ד' ע"ג.
ת"ד' לראוי מנול: שם
מי שהציו עבר וחציו בן
חורין. ע' ירושלמי פ"ח
דשפחה הלכה א: שם
ומאי יורשו נפשיה. ע'
פ"ח כפרמי מוס ח"מ
נתסבומי סמג ז: שם
אמר רבא שתי תשובות.
ע' פסקים ד' ע"א
ושי: שם ואמר ר"ל
כופר. ע' ז"ק ד' מנ
ע"ג:

מוסף רש"י

אין אדם עומד על
דבריו תורה. על ענין
לאחרין. הלכות (שבת
כ"ג). אלא אם כן נכשל
בהן. עד שאלמין ב' ו'
פמתיס כשעשאו דהיינו
טעמי מורה המאורסת
(שם) כשמתמדה נכשל
בשפחה פטור ראשונה
וכמה הוה נותן לב לעמוד
על שמועה (מנינה ד"ד).

מוסף תוספות

א. לקנס. מוס' הל"ש.
ב. יהיה הקנס לקונה
אותו. מוס' הל"ש.
ג. אשתכח דלאו מדי
קא זבין. ומה"ש נמי ניהא
אמאי אינו שריב. דהיי
דלא מודבין לקנס. מ"מ
הוא יכול להשהותו לקנס
והוא יטול. דפלגא לאו כד
השתא לא שוה לי מדי
קדם שיבא הקנס לא מקרי
קנין כספו. מוס' הל"ש.
ד. איתל. ונתקדשה
לחציו. אינה מקודשת
משום חשיר בקנינו. גבוי
אשה הוה מצי למימר
חציו מקודשת לי
מקודשת משום דחזיא
לכולה. מוס' הל"ש.
ה. ונקט איתל משום
דהלמרא שקיל וטרי בה.
מוס' הל"ש. ו. כ"ש.
מוס' הל"ש. ז. הבה. מוס'
חירות שבו. מוס' הל"ש.
ח. צד חירות. מוס'
הל"ש. י. והריל כגור
ועבד הבא על בת ישראל
דלא תפסי בה קדושין.
מוס' הל"ש.

